

Susanne Bladh
Handläggare
033 357046

Datum
2022-05-23

Instans
Kommunstyrelsen
Dnr KS 2022-00261 1.2.3.3

Revisionsrapport: Granskning av ärendeberedningen i Borås Stads bolag

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen översänder upprättat svar till Stadsrevisionen.

Sammanfattning

Stadsrevisionen har granskat ärendeberedningen i Borås Stads bolag och om denna är ändamålsenlig och förenlig med kommunallagens, aktiebolagslagen eller andra lagars krav på beredningen. Granskningen har resulterat i en rapport och ett sammandrag daterat den 28 februari 2022. Kommunstyrelsen har uppmanats att ge sina synpunkter på rapporten senast den 30 maj 2022.

Kommunstyrelsen tar till sig synpunkterna i rapporten och konstaterar att en del synpunkter redan genomförts och att arbete med flera av synpunkterna är på gång.

Ärendet i sin helhet

Stadsrevisionen har granskat ärendeberedningen i Borås Stads bolag och om denna är ändamålsenlig och förenlig med kommunallagens, aktiebolagslagen och andra lagars krav på beredning. Kommunstyrelsen lämnar svar enligt nedan.

Kommunstyrelsens ärendeberedning

Stadsrevisionen lyfter i rapporten att Kommunstyrelsen enligt kommunallagen alltid ska ges möjlighet att yttra sig i ett ärende som har beretts av annan nämnd eller av en fullmäktigeberedning samt ska, i det fall ingen annan nämnde eller fullmäktigeberedning gjort det, själv lägga fram förslag till beslut i alla ärenden som ska behandlas av Kommunfullmäktige. Detta gäller även ärenden avseende kommunala bolag. Stadsrevisionen granskade Kommunstyrelsens ärendeberedning under 2018 och den sammanfattande bedömningen då var att Kommunstyrelsens ärendeberedning avvek från lagstiftningens intentioner på flera punkter. Bristerna bedömdes vara så betydande att ärendeberedningen inte kunde ses som ändamålsenlig. Den nuvarande granskningen visar att det i huvudsak inte har förändrats eller utvecklats sedan 2018 och Stadsrevisionens bedömning är att bristerna som konstaterades 2018 kvarstår.

Kommunstyrelsen har fortfarande uppfattningen att den beredning som idag finns inför beslut i Kommunstyrelsen väl följer de regler som finns i

Kommunallagen. Det är enligt 4 kap 20 § Kommunallagen ledamöterna i Kommunstyrelsen som väcker ärendena i styrelsen. Något lagstadgat kvalitetskrav på beredningen, som ligger till grund för besluten, finns inte. Kommunstyrelsen anser att det är effektivt att de förtroendevalda är delaktiga redan i ärendets inledning för att om möjligt undvika onödig administration.

Beredning av frågor avseende principiell beskaffenhet eller annars av större vikt

När det gäller beredningen av frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt visar Stadsrevisionens granskning att Borås Stad saknar en gemensam och definierad beredningsprocess. Det saknas också uttryckta krav på kvalitet eller omfattning av beredningen av dessa frågor i bolagens ägardirektiv. Det framkommer vidare i granskningen att styrelsen i Borås Stadshus AB i de flesta fall inte genomför någon beredning eller fattar beslut i denna typ av frågor. Stadsrevisionen rekommenderar att Borås Stadshus AB med utgångspunkt i vilket ansvar bolaget har för ägarstyrningen av Borås Stads bolag ska ta ställning till de frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt som uppkommer i bolagen. Dessutom anser Stadsrevisionen att beredningsprocessen för frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt bör dokumenteras och förtydligas.

Kommunfullmäktige beslutade 2022-03-24 § 50 om ett reviderat gemensamt ägardirektiv för Borås Stads bolag som bland annat innebär ett tydliggörande av ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen i dess roll och Borås Stadshus AB. Det reviderade ägardirektivet innebär en större tydlighet när det gäller vem som ansvarar för vad, det framgår att Borås Stadshus AB ska yttra sig i bolagens ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt till Kommunfullmäktige för ställningstagande.

Planerings- och uppföljningsmöten

Stadsrevisionen skriver i rapporten att Kommunstyrelsen ska regelbundet genomföra planerings- och uppföljningsmöten med styrelserna för Borås Stads bolag. Stadsrevisionen rekommenderar att roller och mandat för deltagare i mötet bör förtydligas med betoning på om fokus är på ägarstyrning, uppsiktsplikt eller båda delar. Dessutom rekommenderar Stadsrevisionen att utveckling mot dialog som en del av ägarstyrningen bör ske i linje med Borås Stads styr- och ledningssystem.

Av det reviderade gemensamma ägardirektivet framgår att Kommunstyrelsen ska minst en gång per år, såsom utgörande en ägardialog med Borås Stadshus AB, inhämta rapport från bolaget med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, analys och slutsatser från genomförda ägardialoger, viktiga policyfrågor samt övriga frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Det är Borås Stadshus AB som genomför ägardialogerna med representanter för styrelse och bolagsledning. Innehållet från dialogerna redovisas i form av minnesanteckningar och utgör ett underlag till Kommunstyrelsen i dess uppsiktsplikt. Från och med 2022 har planerings-

och uppföljningssamtal ersatts med ägardialog och dessa kommer även fortsatt att genomföras med de kommunala bolagen minst två gånger per år.

Protokoll i bolagen

Stadsrevisionens granskning innehåller en genomlysning av hur protokollföringen ser ut i Borås Stads bolag. Genomlysningen pekar på att samtliga protokoll (med undantag från Stadshus AB) saknar i varierande utsträckning tydlighet i vilka underlag som legat till grund för beslut och en tydlig ärendebeskrivning i beslutsförslaget. Stadsrevisionen rekommenderar härfter att det gemensamma ägardirektivet för Borås Stads bolag uppdateras med ett regelverk som anger vad bolagens styrelseprotokoll minst ska innehålla.

Enligt svensk rätt har styrelsens protokoll enbart s.k. bevisverkan. Detta innebär att det alltid är vad som faktiskt har beslutats som gäller men att man kan ta hjälp av protokollen för att förstå vad som hänt, för det fall detta skulle vara oklart. Av 8 kap. 24 § ABL framgår att det vid styrelsens sammanträden ska föras protokoll. Vidare framgår det att de beslut som styrelsen har fattat ska antecknas i protokollet. Denna uttryckliga bestämmelse om att alla beslut ska antecknas i protokollet innebär att styrelsens diskussion och ledamöternas individuella synpunkter etc. inte behöver antecknas. Någon vidare information om bakgrund till eller underlag för det fattade beslutet är heller inget krav som stipuleras som nödvändig formalia enligt ABL. För att skapa tydlighet och ordning över vilka beslut som fattas i företaget utgör styrelseprotokollen viktiga handlingar utvisande vilka beslut som tagits, detta ur bevishänseende. Därutöver finns det, för framtiden, ett historiskt värde av att kunna se vilka beslut företaget har fattat. En annan orsak till att inte kräva närmare eller utförligare underlag i protokollen är, åtminstone beträffande kommunala bolag, att de underliggande överväganden som styrelsen haft för sina beslut inte alltid utgör offentligt material.

Revisionen rekommenderar att det gemensamma ägardirektivet uppdateras med ett regelverk som anger vad bolagens styrelseprotokoll minst ska innehålla. Då det klart framgår av ABL vad styrelseprotokollet minst ska innehålla och kommunens praxis och grundregel är att inte upprepa vad som redan står i lag, bör dylik skrivelse heller inte belasta det gemensamma ägardirektivet. Bolagsgruppen har, och kommer även inför kommande mandatperioder att informera bolagen om lagkrav och lämplighet när det gäller utformning av styrelsens protokoll.

Expediering

Beslut tagna i Kommunfullmäktige expedieras till de bolag ärendet berör. Granskningen visar på oklarheter avseende expedieringsrutiner mellan Borås Stad och de kommunala bolagen.

Kommunstyrelsen genomför en översyn av rutinen för expediering av beslutsärenden från Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

1. Revisionsrapport från Stadsrevisionen – Granskning av ärendeberedningen i Borås Stads bolag.

Beslutet expedieras till

1. Stadsrevisionen, revisionskontoret@boras.se

Ulf Olsson

Kommunstyrelsens ordförande

Svante Stomberg
Stadsdirektör